

ELŐTERJESZTÉS

a Képviselő-testület 2005. január 27-i ülésére

Tárgy: A civil szervezetek Szentgotthárdon, az együttműködés lehetőségei az Önkormányzattal.

Tisztelt Képviselő-testület!

I.

Magyarországon 1989 óta van lehetőség arra, hogy mai, modern értelemben vett egyesületeket és alapítványokat lehessen létrehozni. Egyesület alapításához legalább 10 fő kell, akik a Magyar Alkotmánnyal nem ellentétes céllal egyesületet alakítanak és az így létrejövő önálló jogi személy útján feladatokat oldanak meg. Az egyesületet-melynek egyébként bíróságon bejegyzettnek kell lennie- igen változatos elnevezésekkel lehet létrehozni: „egylet”, „klub”, „kör”, stb.

Az Alapítványok elsődleges célja egy közérdekű cél megvalósítása érdekében anyagi erőforrásokat gyűjteni. Az Alapítványnak külön tagsága nincs, ügyeiben azonban legtöbbször egy testület-neve legtöbbször kuratórium-dönt. Ez is önálló jogi személy, bíróság veszi nyilvántartásba.

Léteznek ezen kívül társadalmi szervezetszerűen működő szerveződések is, vagyis nem az egyesületi törvény alapján létrejövő, bíróságon be nem jegyzett szerveződések is, ezek jogi természete a PTK-ben szabályozott polgári jogi társulásnak felel meg.

Mindezekon kívül vannak a politikai pártok, ezek jogi hátterét a pártokról szóló XXIII. tv.adja.

Minden amiről eddig beszéltünk jelenti a civil társadalmat, a közösségbe szerveződő polgárokat, akik nem X.Y állampolgárként, hanem az általuk létrehozott szervezetként jelennek meg.

Ha a társadalom a polgárok /magánszemélyek/ közössége, akkor a „civil társadalom” a magánszemélyek összefogása eredményeként „kiemelkedő” szerződéseket jelenti.

Mi ennek az értelme?

Az, hogy a természetes személyek tömegéből kiemelkedő szervezetek tagjaik vagy létrehozóik által fontosnak tartott célokat közösen próbálják elérni a mindenkori hatalmi (hivatalos) szervezetekkel, a többi szervezettel, sőt a többi polgárral szemben is.

Mi ennek a jelentősége az önkormányzat szempontjából?

Az önkormányzat a település közösségének az életét szervezi és arról gondoskodik, hogy mindenki megkaphasson bizonyos szolgáltatásokat, élvezzen elérhető előnyöket, tartson be bizonyos szabályokat.

E feladatait sokkal hatékonyabban tudja elvégezni, ha állandóan nem valamennyi polgárával, hanem azok közösségeivel „Civil szervezeteivel” kerülhet kapcsolatba, melyek azután bizonyos feladatokat az önkormányzattal közösen tudnak megoldani.

II.

A szentgotthárdi civil társadalom

A civil társadalom mára Szentgotthárdon is jelentősen kiépült, jelentősen megerősödött. Ez az előterjesztés nem foglalkozik a pártokkal-politikai szervezetekkel, bár a tágan értelmezett civil társadalomba ezek is beletartoznak.

Foglalkozik ugyanakkor olyan szervezetekkel is, amelyek bíróság által nem bejegyzettek, de működnek és így számolunk is velük.

A szentgotthárdi civil szervezetek „katalógusát” az 1. sz. melléklet tartalmazza. Ezek azon szervezetek, melyeknek ebben a témában kérdőívet küldtünk és azt tőlük kitöltve vissza is kaptuk. Lehet, hogy a lista azért is hiányos, mert mi magunk nem tudunk valamely szentgotthárdi szerveződésről. (Sportegyesületeket nem kerestünk, velük az előterjesztés nem foglalkozik.)

44 kérdőívet küldtünk ki, melyből a mai napig 27-et kaptunk vissza.

A 2. számú melléklet a kérdőíveinkre adott válaszok kiértékelését tartalmazza.

A válaszokból látható, hogy a társadalmi szervezetek a legváltozatosabb cél érdekében működnek. Szinte valamennyien jó ötletnek tartják egy városi „Civil parlament” létrehozását Szentgotthárdon.

A legtöbbben több területen is együttműködnének az önkormányzattal.

A továbbiakban a civil szféra és az önkormányzat kapcsolatrendszeiről, a jövő lehetőségeiről vetnék fel néhány témát.

A civil szervezetekkel való együttműködés alapja egy elvi nyilatkozat, amit Szentgotthárd város civil stratégiájaként jelölök. Az abban foglalt elvek jelentik a jövőbeni együttműködést. (III. fejezet)

A városi „civil parlament” elvi alapjait az előterjesztés IV. része tartalmazza. Álláspontom szerint ezt létre kell hozni, de a létrejötte után ennek szervezője a civil közösség kell, hogy legyen.

Az előterjesztés mint konkrét feladattal, a civil szervezetek támogatásával foglalkozik az utolsó V. részben.

III.

A civil stratégia

A civil szervezetekkel kapcsolatos elvi lehetőségeket a 3. számú melléklet tartalmazza.

A támogatási lehetőségek azok, amelyeket újra kell gondolnunk.

Jelenleg eleve három része van a támogatásnak: akikkel szerződéssel kapcsolatban állunk (pl. Tótágas” Közalapítvány); a sportegyesületek, amelyeket külön alapból támogatunk és az egyéb civil szervezetek, melyeket eddig úgy támogattunk, hogy bármely szervezet benyújthatott igényt, meghatározva benne azt a célt amit a támogatásból el kívántak érni. A „pályázatokat” azután az Állami Számvevőszék szerint is kifogásolt módon nem a testület vagy valamely állandó bizottság hanem egy, a bizottsági elnökök alkotta alkalmi bíráló bizottság osztotta el.

A költségvetés ismert, a jelen pillanatban kilátástalannak tűnő helyzete sem mértékében, sem az elosztás módjában nem teszi lehetővé a támogatások eddigi szisztéma szerinti elosztását.

IV.

Az önkormányzat és a civil szféra kapcsolatrendszere. A városi civil parlament

A megkérdezett civil szervezetektől jött a szerintem támogatható ötlet: határozzunk meg egy napot az évben, ami a civil szervezetek napja Szentgotthárdon. Ez lehetne minden év május 1-je, amikor a rendezvények egy részét a szentgotthárdi civil szervezetek szerveznék meg.

A Civil parlament létrehozása

Az elkészített felmérés egyik kérdése az volt, hogy a társadalmi szervezetek egyetértének-e egy városi „Civil parlament” létrehozásával. A válasz elsöprő „igen” volt-ezek szerint van ilyen igény.

A Civil parlament létrehozásának előnyei: kialakul egy fórum, amelyik évente néhányszor egy asztalhoz ülteti a város társadalmi szervezeteit, akiktől javaslatok, instrukciók jöhetnek az önkormányzat felé. Ugyanakkor ezen a fórumon első kézből kapnának és vitathatnának meg információkat.

A fórum hasznos volna az ebben részt vevő civil szervezeteknek is, mivel egymással is kapcsolatba kerülhetnének. Ezen keresztül sokkal könnyebben valósulhatnának meg az önkormányzat és a civil szervezetek közötti feladatátadások, az azokról való informálódás.

Ugyanakkor egy újabb fórum létrehozása, de sikertelen működése/működésképtelenné válása nehezen helyrehozható károkat okozna az önkormányzat és a szentgotthárdi civil társadalom között.

Mindezek ellenére javaslom a konzultációs fórum létrehozását, ahol az önkormányzat feladata a parlament összehozása/összehívása, a működéshez szükséges javaslatok megtétele, majd a működéshez szükséges feltételek közül a színhely biztosítása, a tanácskozás technikai feltételeinek biztosítása, a fórumon való részvétel. Magát a szerveződést viszont a civil szervezetek, a megválasztott vezetőség működtetné.

Az elfogadható „Szentgotthárdi Civil parlament” önkormányzat által javasolt legfontosabb jellemzői:

- Tagjai csak Szentgotthárdon működő, lehetőleg szentgotthárdi székhelyű egyesületek, alapítványok, be nem jegyzett, de rendszeresen működő szervezetek.
- Tagjai közé újakat csak a civil parlament tagjai vehetnek fel évi rendes ülésükön.
- A szerveződés évente kétszer tart rendes ülést.
- A felvett tagok regisztrálásra kerülnek. Az éves rendes gyűlések közül az, amelyik egyetlen éves rendes gyűlésen sem vett részt, kizáródik a parlamentből, ahová később csak új felvételi eljárásban kerülhet vissza.
- 2006. évtől önkormányzati támogatásra csak a Városi Civil Parlament regisztrált tagja pályázhat.
- A Civil Parlamentnek 3-5 tagú vezetősége van, a vezetőségbe a legnagyobb létszámú szervezetek vehetnek részt. A parlament munkáját kizárólag a vezetőség szervezi meg.
- A Parlament ülésein a civil szervezetek vezetői vagy ezek meghatalmazottai vehetnek részt.
- A Parlament konzultációs fórum, amely javaslattétellel élhet az önkormányzat és saját tagjai felé.

V.

A civil szervezetek támogatása

A civil stratégiába beleillő szervezetek számára az önkormányzat évente meghatározza azokat a tevékenységeket, melyeket azután „megpályáztat” más szóval „kiszervez”, a vállalkozó és alkalmas civil szervezetekkel együttműködési megállapodást köt.

Azokat a tevékenységeket, amelyeknek az ellátását civil szervezetek által elképzelhetőnek tartjuk a 4. számú melléklet tartalmazza.

A felsoroltak közül az 1.,2. részben a 9,a 10,12,13 feladatok átvállalása már eddig is gyakorlat volt.

Az 5,6,7,9 javaslatok az előkészítés során megkérdezett intézményvezetőktől származnak.

Ahol a tevékenység az önkormányzat valamelyik intézményének a feladatait érinti, ott célszerű háromoldalú szerződést kötni: önkormányzat-civil szervezet-intézmény.

A felsorolt feladatok költségfeezete-már ahol ez felmerülhet- a költségvetésben különböző címeken tervezve van, tehát többletforrást egyik sem igényel.

A felsorolt tevékenységeken túl a civil szervezetek támogatására képezhető forrásokból az önkormányzat évente a költségvetés elfogadása után gondos mérlegelés után határozza meg az általa támogatni kívánt tevékenységeket. Célszerű ezt az adott évben jelentkező feladatok ismeretében meghatározni.

Határozati javaslat:

- 1.) Szentgotthárd Város Önkormányzata a szentgotthárdi civil szervezetek helyzetéről és az önkormányzat és a civil szféra együttműködési lehetőségeiről szóló előterjesztést elfogadja.
  - 2.) Szentgotthárd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete civil stratégiát fogad el az előterjesztés 3. számú mellékletében foglaltak szerint.
  - 3.) Szentgotthárd Város Önkormányzata a szentgotthárdi civil szervezetek napjává nyilvánítja minden év május 1-jét; kezdeményezi egy javaslattételi jogkörrel rendelkező városi „Civil parlament” létrehozatalát azzal, hogy létrejötte után annak működtetéséért az abban résztvevő civil szervezetek legyenek a felelősek.
  - 4.) Szentgotthárd Város Önkormányzata a civil szervezetek támogatásának új formáját fogadja el. Egyetért az előterjesztés.....számú mellékletében felsorolt tevékenységek civil szervezetekkel való ellátásával. A civil szervezetek támogatására az önkormányzat évente a költségvetés elfogadását követően meghatározott feladatok ellátására jelentkező civil szervezeteket támogatja.
  - 5.) A sportegyesületek támogatása a sportkoncepció alapján, külön történik.
- Szentgotthárd, 2005. január 18.

9.)TÓTÁGAS Közalapítvány	Bánfi Józsefné (kuratóriumi Elnök) Szentgotthárd,Széll K. tér 11. Vidovics Jánosné (bölcsődeve- zető)Szentgotthárd, Kossuth Lajos u.16.	-	2002. november 22.	Szent, Kossu
10.)"Harmónia"Egészségvé- dő Kör	Tamás Józsefné Szentgotthárd,Táncsics u.14.	36 fő	1996.	Műve Szính Szent, L.u.7.
11.)HÁRMASHATÁR Baráti Kör	Schreiner Vilmos Szentgotthárd,Mártírok u.1.	23 fő	1997.	Szent, Széll
12.)"TEHETSÉGEKÉRT" Alapítvány	Kocsisné Takács Éva Szentgotthárd,Mátyás király u.5	-	1993. január 11.	Szent, Füzes
13.)Szentgotthárdi Választó- polgárok asztaltársasága Egyesület	Ágoston András Szentgotthárd, Árpád u.7. Tel: 16-30-530-78-32	17 fő	2002.március 1.	Szent, Árpád
14.)359.sz. „Vajda Ödön” Cserkészcsapat	Polesznyák László Szentgotthárd, Árpád u. 11. I/4. Tel: 94/381-444	28 fő	1989.szeptember 1.	Róma Plébár Szent, Széll

<i>Szervezet neve:</i>	<i>Vezetője: Elérhetősége:</i>	<i>Taglétszáma :</i>	<i>Megalakulásána k Időpontja:</i>	
15.)"Szociális Otthon Lakó- iért" Alapítvány	Dr.Gáspár Károly Szentgotthárd,Hunyadi u.29. Tel.:94/552-560	-	1994.május 31.	S u
16.)"SZENGOTTHÁRDÉRT" Közalapítvány	Molnár Piroska Tel:94/380-113. Szentgotthárd,Széll K.tér 6.	11 fő	1991. augusztus 29.	S 7
17.)Szentgotthárdi Sportbará- tok Egyesülete	Kozma Gábor Szentgotthárd,Vörösmarty u.11. Tel:94/382-518 06-30/577-8144	10 fő	1999.	S v

18.)Diabétesz Klub Szentgotthárd	Bartakovics Ferenc Szentgotthárd,Vörösmarty u.14. Tel:94/380-370	32 fő	1999.
19.)Nyugdíjas Klub	Bauer Károly Szentgotthárd,Mátyás kiráy u. 16. Tel:94/380-190	295 fő	1968.
20.)Kutyabarátok Egyesü- lete	Cziráký Zoltán Szentgotthárd,Petőfi u.45. Tel:06-70/211-73-07	15 fő	1998.április 23.
21.)Szentgotthárdi Barokk Templomért Alapítvány	Németh Zoltán Szentgotthárd,Széll K. tér 5. Tel:94/380-071	10 fő Alapító tag 5 fő kuratóriumi tag	1998.március 20.

<i>Szervezet neve:</i>	<i>Vezetője: Elérhetősége:</i>	<i>Taglétszáma :</i>	<i>Megalakulásána k Időpontja:</i>	<i>Szervezet székhelye:</i>
22.)Polgárőr Egyesület Szentgotthárd	Molnár Jenő elnök Szentgotthárd,széll K. tér 15.	35 fő	1991.	Szentgotthárd, Széll K. tér 11.
23.)Szentgotthárd Város Közbiztonságáért Köz- Alapítvány	Horváth Tibor Tel: 94/380-013	-	1995.	Szentgotthrád, Széll K. tér 11.
24.)Szentgotthárd Város Önkéntes Tűzoltó Egye- Sülete	Bartakovics Istvn elnök Szentgotthárd,Tótfalusi u.137.	47 fő	1872	Szentgotthárd, Széll K. tér 11.
25.)Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület Szentgotthárdi Szervezete	Müller Gyula Szentgotthárd, Petőfi u.22. Tel:94/382-059	48 fő	2002.április 11.	Szentgotthárd, Petőfi u.22.
26.)Magyar Vöröskereszt Szentgotthárd Területi Szervezete	Csörnyi Zoltánné Szentgotthárd, Széll K. tér 11. Tel:94/380-007	1868 fő, melyből Szentgotthárd városi tag 551 fő	Magyar Vöröskereszt 1881.	Szentgotthárd, Széll K. tér 11.

27.Horgász Egyesület Szentgotthárd	Cziráky László Szentgotthárd,Petőfi S.u.45. Tel:06-70-3123-880	390 fő	1946.	Szentgotthárd, Petőfi s.u.45.
--	---	--------	-------	----------------------------------

3. számú melléklet

A civil szervezetekkel való kapcsolat (Szentgotthárd Város Önkormányzatának civil stratégiája)

A civil társadalom eszményei az egyenlő emberi méltóság, a korlátozott és nyilvános közhatalom, a minél szélesebb körű, ugyanakkor minél emberközelibb részvételi demokrácia alapelvein nyugszanak, s mint ilyenek különösen fontosak az önkormányzat számára is. Ennek megfelelően Szentgotthárd város önkormányzata valamennyi szentgotthárdi civil szervezettel jó kapcsolatot kíván kialakítani és ápolni.

Figyelembe veszi azt a követelményt, hogy a civil szektor szerepe egyre hangsúlyosabbá válik Az önkormányzat feladatkörébe tartozó szolgáltatások terén is jó partnereink lehetnek a fajsúlyosabb civil szervezetek, melyek humánus módon, a helyi adottságokhoz rugalmasabban alkalmazkodva és nonprofit jellegükénél fogva gazdaságosabban tudják kielégíteni a jelentkező igényeket.

Fontos, hogy az önkormányzat szakmai és civil szervezetekkel való kapcsolatok feladata, hogy meghatározott értékek, érdekek és célok alapján, az ágazat sajátosságai és területei szerint lebontva, átfogóan határozza meg az együttműködés feladatait.

Fontos az egymás közötti kommunikáció, ami elősegíti és biztosítja a civil szervezetekkel való hatékony, kölcsönös érdekeken való együttműködés megvalósítását.

Fontos kérdés a civil szervezetek támogatásának, a pénzügyi forrásokhoz való hozzájutás mechanizmusainak újragondolása. Mindezt úgy kell megvalósítani, hogy a stratégiában rögzített feladatok végrehajtásának eredményeképpen javuljanak az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködési feltételei.

Mindezen elvek figyelembe vételével kívánatos, hogy az egyes önkormányzati intézmények külön is meghatározzák a maguk területén a konkrét együttműködés további feltételeit, megkössék a megállapodásaikat.

A civil szektor és az önkormányzat kapcsolatainak jellemzői, adottságai

Szentgotthárd Város Önkormányzata az elmúlt évtized során széles körű kapcsolatokat épített ki a civil szférával. Egyes területeken a civil szervezetek, mint az önkormányzat teljes jogú partnerei, jelentős feladatokat vállalnak át..

A civil társadalom az egyik alap, amelyre az önkormányzati tevékenység épülhet. Nincs demokrácia és összefogás erős és működő civil társadalom nélkül. A civil szervezetek a civil társadalom formalizált szervezetei. Olyan személyekhez, társadalmi csoportokhoz is el tudják juttatni az önkormányzati szolgáltatást vagy támogatást, akik a közszféra számára elérhetetlenek.

Új szükségleteket jelezhetnek azáltal, hogy tagjaikat, a működési körükbe tartozókat képesek bevonni a szolgáltatás megtervezésébe és megvalósításába. Fontos közügyeket képviselhetnek, mivel tapasztalataik és működésük során független álláspontot tudnak formálni. Meg is erősítik a közösségeket azáltal, hogy foglalkoztatják tagjaikat, közösségi tevékenységre sarkallják őket. Fejlesztik a társadalom érdekérvényesítő képességét, mely

révén alkalmassá válnak saját érdekeik megformálására és képviselésére, társadalmi párbeszéd folytatására. Védik a környezeti értékeket, amikor tevékenységük a helyi értékek fejlesztésére vagy megőzésére irányul. Pénzügyi és emberi erőforrásokat mozgósítanak közügyek érdekében, képesek tagjaikat önkéntes munkára összefogni.

Az Önkormányzat a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások javítása terén azokkal a szervezetekkel működik együtt, melyek rendelkeznek az alábbi jellemzőkkel: intézményesültség, strukturáltság, függetlenség, saját képviselő, jelentős mértékben közhasznú tevékenység végzése, nem profitorientáltság, önkormányzati feladatok végzésére való vállalkozás, szakmai munka végzése, helyi közösségekre irányuló figyelem, erre alapozott tevékenység.

Ágazati adottságok, lehetőségek

Szentgotthárd város Önkormányzata és a szentgotthárdi civil szféra kapcsolatrendszere két fő típusba sorolható

- Szerződéses kapcsolat egyes önkormányzati feladatok ellátására részben vagy egészben önkormányzati finanszírozással.
- Az egyéb civil kapcsolatok köre a legszélesebb: az információcserétől a társadalmi kontrollig, a folyamatos munkakapcsolattól az eseti együttműködésig terjed.

Szervezeti lehetőségek:

- Szentgotthárd Város Önkormányzata a szentgotthárdi civil szervezetekkel való kapcsolattartása során arra törekszik, hogy a folyamatos és intézményesült párbeszédre fórumot teremtsen. Emiatt támogatja egy javaslattevő jogkörrel rendelkező városi „civil parlament” létrehozását.

Támogatási lehetőségek:

- Szentgotthárd Város Önkormányzata támogatja a már működő civil szervezetek munkáját, de költségvetési és törvényi lehetőségeitől függően csak differenciáltan. Elsősorban az önkormányzattól feladatokat átvállaló és azokat szerződés alapján elvégző szervezeteket támogat anyagilag.
- Fennmaradó forrásaiból csak az önkormányzat által kiírt pályázati kiírásban meghatározott célokat vállaló civil szervezeteknek tud támogatást nyújtani.

A civil szervezetek támogatása

- 1.) Bölcsődei tevékenység (intézményfenntartás)
- 2.) Rendfenntartás önkormányzati rendezvényeken.
- 3.) Ráabafüzesen nemzetiségű kéttannyelvű iskola működtetése.
- 4.) Szabadidős sportrendezvények szervezése.
- 5.) Egyedülálló, idős és fogyatékkal élő beteg emberek rendszeres látogatása lakásukon, vagy a Gondozóházban (kapcsolattartó, magányizoláció elkerülése.)
- 6.) Ebédszállítási házi segítségnyújtásban részesülő idősek-fogyatékkal élők részére.
- 7.) Idős, fogyatékkal élőknel napi ügyintézés, bevásárlás, takarítás, stb. vállalása.
- 8.) Iskolák környékén elsősorban a tanévkezdés első heteiben, de akár rendszeresen is a gyermekek biztonságos közlekedésének segítése.
- 9.) Rendezvények lebonyolításában szervezési segítség:
  - kiállításokon ügyelet („teremőri feladat”) vállalása,
  - díszletek készítése, jelmezek készítése,
  - elsősorban testvérvárosi találkozók során tolmácsolás-idegenvezetés vállalása.
- 10.) Gyepmesteri feladatok ellátása (Állatvédelem).
- 11.) Természetvédelem (illegális szemétdobolások felszámolása, turista-utak-ösvények rendben tartása, stb.)
- 12.) Hársas tavi vízimentőszolgálat megszervezése.
- 13.) Tűzvédelem.

14.)Városi rendezvények megszervezése, illetve szervezésébe való bekapcsolódás.